

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอาญฐานหมิ่นประมาท¹

ยุติธรรม สารพานิช²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอาญฐานหมิ่นประมาท มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความหมาย ความเป็นมา แนวคิดและทฤษฎี หลักเกณฑ์ของความผิดอาญฐานหมิ่นประมาท รวมถึงการกำหนดอัตราโทษและการเยียวยาทางอาญา ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ ความเข้าใจว่า ความผิดฐานหมิ่นประมาทนั้น กฎหมายมุ่งคุ้มครองคุณธรรมทางกฎหมายในเรื่องสิทธิในเกียรติยศและชื่อเสียงและโดยเหตุที่ความผิดฐานหมิ่นประมาทเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายจะต้องชัดเจน แน่นอน เพื่อไม่ก่อให้เกิดการตีความโดยไม่จำเป็น และเมื่อความผิดฐานหมิ่นประมาทเป็นความผิดต่อเกียรติยศและชื่อเสียง โทษจำคุกของความผิดอาญฐานหมิ่นประมาทจึงไม่ได้สัดส่วนกับลักษณะของการกระทำความผิด รวมทั้งคำพิพากษาทางอาญาและความรับผิดชอบในทางแพ่งนั้นยังคงไม่เพียงพอที่จะเยียวยาความเสียหายต่อเกียรติยศและชื่อเสียงของผู้เสียหาย ประมวลกฎหมายอาญาจึงได้บัญญัติบทบัญญัติเกี่ยวกับการเยียวยาทางอาญาในความผิดฐานหมิ่นประมาทเอาไว้

จากการศึกษาทำให้ทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายอาญฐานหมิ่นประมาท ซึ่งมีปัญหาอยู่หลายประการ สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีบทนิยามคำว่า “ใส่ความ” ในความผิดอาญฐานหมิ่นประมาท ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาของไทยมาตรา 326 ความผิดฐานหมิ่นประมาทได้บัญญัติองค์ประกอบความผิดไว้ว่า “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” แต่ในปัจจุบันความผิดอาญฐานหมิ่นประมาทซึ่งมีองค์ประกอบภายนอกของความผิดในส่วนของการกระทำที่สำคัญที่สุดและมีเพียงประการเดียวคือ การใส่ความ แต่คำว่า “ใส่ความ” หมายถึงการกระทำรูปแบบใดลักษณะใด ตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยไม่ได้บัญญัติบทนิยามไว้ มีเพียงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) นักกฎหมาย นักวิชาการ กฎหมายต่างประเทศและคำพิพากษาของศาลฎีกา อธิบายและวางหลักการเอาไว้ว่าการใส่ความคือการกระทำในรูปแบบใด ลักษณะใด ดังจะเห็นตัวอย่างในคำพิพากษา

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอาญฐานหมิ่นประมาท โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์จุฑามาศ นิสารัตน์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์เรืองยศ แสนภักดี และรองศาสตราจารย์สุเมธ จานประดับ

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ฎีกา ที่วินิจฉัยว่า “ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 บัญญัติว่า ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียงถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท คำว่า “ใส่ความ” นั้น ประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้นิยามศัพท์ไว้ว่ามีความหมายว่าอย่างไร แต่ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานอธิบายว่า หมายถึง พูดยาเหตุร้าย กล่าวหาเรื่องร้ายให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย” ซึ่งกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นอย่างมาก ดังนั้น การกระทำใดที่ผู้กระทำความผิดไปแล้วเป็นความผิดก็สมควรกำหนดความหมายอย่างแน่ชัด คำอธิบายอย่างชัดเจน การไม่มีบทนิยามคำว่า “ใส่ความ” ทำให้ประชาชนทั่วไปที่ถูกกฎหมายบังคับใช้มีความยุ่งยากที่จะเข้าใจว่าการใส่ความนั้นหมายถึงอะไรและเป็นเรื่องยากลำบากที่ประชาชนทั่วไปจะคาดหมายได้ว่าศาลจะมีคำพิพากษาไปในลักษณะใด โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 ให้รัฐดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่าย ทั้งตามหลักความชัดเจนแน่นอนของกฎหมายอาญา “ถ้อยคำ” ของบทบัญญัติกฎหมายอาญานั้นจะต้องแน่นอนและมีความชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดการตีความโดยไม่จำเป็นเนื่องจากการตีความกฎหมายจะพึงกระทำต่อเมื่อความหมายของกฎหมายมีข้อสงสัยเกิดขึ้น หากกฎหมายชัดเจนอยู่แล้วก็无需มีความจำเป็นที่จะต้องตีความ

2. ปัญหาการกำหนดบทลงโทษในความผิดฐานหมิ่นประมาท ในส่วนความร้ายแรงของการกระทำ ความผิดฐานหมิ่นประมาทนั้น อย่างที่ทราบกันดีว่าความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาทเป็นความผิดต่อชื่อเสียง แต่ตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย มาตรา 326 และมาตรา 328 ได้กำหนดโทษไว้ให้มีระวางโทษถึงจำคุก จึงเกิดปัญหาว่าความร้ายแรงของการกระทำความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาทที่เป็นการกระทำต่อชื่อเสียง แต่กลับมีการกำหนดโทษถึงจำคุก การกำหนดโทษของความผิดฐานหมิ่นประมาทจึงไม่สอดคล้องกับหลักการลงโทษให้ได้สัดส่วนกับลักษณะของการกระทำความผิด อันเนื่องมาจากในมุมมองของหลักการดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory) ซึ่งมองว่าการลงโทษจะต้องมีขึ้นเพื่อลดอาชญากรรมหรือการกระทำความผิดซ้ำ รวมทั้งเป็นการข่มขู่ไม่ให้ประชาชนเอาเป็นเยี่ยงอย่าง แต่การกำหนดโทษจะต้องเหมาะสมกับความร้ายแรงของอาชญากรรม จึงจะเห็นได้ว่าการกำหนดโทษจำคุกนั้นไม่เหมาะสมด้วยประการทั้งปวงกับความร้ายแรงของอาชญากรรมซึ่งเป็นความผิดต่อชื่อเสียงเท่านั้น

นอกจากนี้ ยังไม่สอดคล้องกับทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นตอบแทน (Retributive Theory) เนื่องจากทฤษฎีนี้ต้องประกอบไปด้วยเงื่อนไข 3 ประการเสมอ คือ ประการแรกการลงโทษต้องเป็นการทดแทนความเสียหาย ซึ่งหากพิจารณาให้ดีการทดแทนความเสียหายก็ไม่จำเป็นต้องจบลงด้วยการจำกัดอิสรภาพของผู้กระทำความผิด เพราะการทดแทนยังสามารถทำได้ด้วยวิธีอื่นที่มีคุณมากกว่าและสามารถทำให้ผู้เสียหายรู้สึกพอใจได้เช่นกัน ประการต่อมาการลงโทษนั้นต้องทำให้ผู้กระทำความผิดและผู้ที่เป็นผู้ปฏิบัติตามกฎหมายคนอื่นตระหนักรู้ว่าหากมีการฝ่าฝืนกฎหมายต้องถูกดำเนินคดี รวมทั้งผู้ที่ได้เปรียบจากการฝ่าฝืนกฎหมายก็ต้องถูกลงโทษ แต่

อย่างไรก็ดี การลงโทษจะต้องมีความรุนแรงเทียบเท่ากับความได้เปรียบที่ผู้กระทำได้รับจากการฝ่าฝืนกฎหมายนั้นด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าโทษจำคุกในคดีหมิ่นประมาทนั้นมีความรุนแรงมากกว่าความได้เปรียบที่ผู้กระทำได้รับจากการฝ่าฝืนกฎหมาย ประการสุดท้าย การลงโทษต้องได้สัดส่วนพอเหมาะพอสมกับความผิด (Proportionality of Punishment) ซึ่งจะเห็นเป็นที่ประจักษ์ว่าโทษจำคุกในความผิดฐานหมิ่นประมาททั้งสองมาตรานั้นไม่เท่าเทียมกับความเสียหายที่เขาได้กระทำลงต่อชื่อเสียง และเกียรติคุณ เนื่องจากผู้กระทำต้องปราศจากอิสรภาพทางร่างกายเป็นจำนวนนับปี

ทั้งนี้ ยังไม่สอดคล้องกับทฤษฎีเจตจำนงอิสระ (Free Will Theory) ซึ่งมีมุมมองในเรื่องของบทลงโทษว่าผู้กระทำความผิดต้องได้รับการลงโทษที่เหมาะสมกับลักษณะความผิด เนื่องจากหากบทลงโทษนั้นหนักกว่าลักษณะของความผิดก็จะเป็นการลงโทษที่ทารุณโหดร้าย ซึ่งจะเห็นได้ว่าการกำหนดบทลงโทษจำคุกในฐานความผิดหมิ่นประมาทนี้เองในปัจจุบันขณะเป็นการลงโทษที่ถือว่าทารุณโหดร้าย เพราะบทลงโทษหนักหนายิ่งกว่าลักษณะของความผิด รวมทั้งโทษจำคุกของความผิดฐานหมิ่นประมาทยังไม่สอดคล้องกับทฤษฎีอรรถประโยชน์ (Utilitarianism Theory) ซึ่งมองว่าสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ตามกฎหมายคือความพึงพอใจ (Pleasure) และความเจ็บปวด (Pain) เนื่องจากก่อนที่มนุษย์จะตัดสินใจลงมือกระทำความผิดก็จะชั่งน้ำหนักจากความพึงพอใจ (Pleasure) และความเจ็บปวด (Pain) เสมอ หากบุคคลดังกล่าวชั่งน้ำหนักแล้วผลที่ได้รับจะทำให้บุคคลนั้นเกิดความพึงพอใจมากกว่า บุคคลนั้นย่อมเลือกที่จะประกอบอาชญากรรมขึ้นในที่สุด และมีหลักว่าจะต้องลงโทษเพื่อป้องกันสังคมและจำนวนโทษต้องมากพอที่จะป้องกันสังคมได้แต่โทษก็ต้องไม่มากหรือน้อยเกินไปกล่าวคือ ต้องได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดนั่นเอง

เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าผู้กระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทนั้นได้ชั่งน้ำหนักแล้วเกิดความพึงพอใจในความเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงของผู้เสียหายมากกว่าความเจ็บปวดที่ตนจะได้รับจากการลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และมาตรา 328 ดังนั้น ต่อให้จะมีโทษที่หนักซึ่งเป็นการจำคุก แต่ผู้กระทำความผิดก็ยังคงเลือกจะกระทำความผิดอยู่แน่นอน ฉะนั้น จึงเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าการลงโทษจำคุกในความผิดฐานหมิ่นประมาทไม่อาจยับยั้งการหมิ่นประมาทที่ปรากฏขึ้นอย่างแพร่หลายในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกแล้ว การลงโทษที่ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจต่อผู้กระทำความผิดโดยการลงโทษในรูปแบบของการปรับเป็นเงินจำนวนที่เหมาะสมจะสามารถทำให้ผู้กระทำความผิด หรือผู้ที่คิดจะฝ่าฝืนกฎหมายมีความเข็ดหลาบหวาดกลัวที่จะกระทำความผิดหรือจะลงมือซ้ำอีกมากกว่าการลงโทษจำคุกอย่างมีนัยสำคัญ

3. ปัญหาเกี่ยวกับการเยียวยาทางอาญาของความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาท ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 332 ที่ให้อำนาจศาลในการที่จะเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นกับชื่อเสียงของผู้เสียหายซึ่งมิใช่โทษทางอาญาเนื่องจากไม่มีสภาพบังคับตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 18 ที่บัญญัติให้โทษที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน

โดยในปัจจุบันรูปแบบในการหมิ่นประมาทมักพบความแตกต่างออกไปจากอดีต การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทอาจกระทำได้ในหลายแหล่งอันเนื่องมาจากปัจจุบันมีสื่อสังคมออนไลน์ การให้ความสำคัญกับสื่อสิ่งพิมพ์อย่างหนังสือพิมพ์จึงลดน้อยลงไปมาก

การเยียวยาทางอาญาในคดีหมิ่นประมาทซึ่งมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดศาลอาจสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาทั้งหมด หรือแต่บางส่วนในหนังสือพิมพ์หนึ่งฉบับหรือหลายฉบับ ครั้งเดียวหรือหลายครั้ง โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 332 (2) จึงไม่ทันสมัย เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันประชาชนมีสิทธิที่จะเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ในหลายช่องทางนอกเหนือไปจากหนังสือพิมพ์ที่เป็นสิ่งพิมพ์ ประกอบกับหากการกระทำนั้นเป็นการหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว การกระทำความผิดดังกล่าวก็จะไม่เป็นความผิดตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 ส่งผลให้ศาลไม่มีอำนาจสั่งให้โฆษณาหรือเผยแพร่คำพิพากษาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่นใด ตามที่ศาลเห็นสมควร โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณาหรือเผยแพร่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 มาตรา 16/1 (2) และไม่สามารถสั่งให้ดำเนินการอื่นตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำ เช่นการให้โฆษณาคำขอขมา มาใช้บังคับได้ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 มาตรา 16/1 (3)

เว้นแต่ การกระทำนั้นจะเป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏเป็น “ภาพของผู้อื่น” และภาพนั้นเป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น ดัดต่อ เติม หรือดัดแปลงด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 มาตรา 16

ดังนั้น หากการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาที่ไม่ได้นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏเป็นภาพของผู้อื่นที่เกิดจากการสร้างขึ้น ดัดต่อ เติม หรือดัดแปลงด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใดแล้ว การกระทำความผิดดังกล่าวก็จะไม่เป็นความผิดตามมาตรา 16 ส่งผลให้ศาลไม่สามารถสั่งตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 มาตรา 16/1 ได้ ต้องใช้บทบัญญัติมาตรา 332 แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่ใช้บังคับในการเยียวยาทางอาญาแก่ผู้เสียหาย ทำให้การกระทำความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาทที่กระทำในแหล่งที่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่ออื่นใด ศาลก็สามารถเยียวยาได้เพียงการใช้มาตรการที่กำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 332 (2) โดยสั่งให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาได้แต่ในหนังสือพิมพ์เท่านั้น ไม่สามารถสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาในแหล่งที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิด

นอกจากในหนังสือพิมพ์ได้ รวมทั้งไม่สามารถสั่งให้โฆษณาคำขอมาได้เนื่องจากกฎหมายให้อำนาจศาลสั่งให้
 จำเลยโฆษณาได้แต่เพียงคำพิพากษาเท่านั้น การเยียวาดังกล่าวตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 332 (2) จึงไม่
 ทนสมัยทำให้บทบัญญัติประมวลกฎหมายอาญามาตรา 332 (2) ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่จะให้มีการเยียวา
 ชื่อเสียงของผู้เสียหายอย่างแท้จริง

จากการศึกษาค้นคว้าถึงปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอาญามันประมาท ผู้ศึกษาพบว่ามี
 ข้อเสนอแนะคือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีบทนิยามคำว่า “ใส่ความ” ในความผิดอาญามันประมาท ผู้ศึกษาพบว่ามี
 ข้อเสนอแนะ ดังนี้

กรณีการแก้ปัญหาคำว่า “ใส่ความ” ที่ประมวลกฎหมายอาญาไม่มีการกำหนดบทนิยามคำว่า “ใส่ความ” เพื่อให้เกิด
 ความชัดเจนแน่นอนในการให้ความหมายที่เป็นถ้อยคำกฎหมายตามหลักกฎหมายอาญา ทั้งการนำกฎหมายมา
 ตีความจะได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการตีความกฎหมายและเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
 ไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 โดยบัญญัติบทนิยามเพิ่มเติมไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 1 (19) ดังนี้

“มาตรา 1 (19) ใส่ความ หมายความว่า การแสดงข้อเท็จจริงโดยการยืนยันไม่ว่าข้อเท็จจริงนั้นจะเป็น
 ความจริงหรือไม่ และไม่ว่าจะกระทำด้วยวิธีการใด”

2. ปัญหาการกำหนดบทลงโทษในความผิดอาญามันประมาท ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

ควรยกเลิกโทษจำคุกในความผิดอาญามันประมาทให้คงเหลือแต่โทษปรับ เพื่อให้โทษของ
 ความผิดอาญามันประมาทตาม มาตรา 326 และความผิดอาญามันประมาทโดยการโฆษณา ตาม
 มาตรา 328 สอดคล้องกับหลักการลงโทษให้ได้สัดส่วนกับลักษณะของการกระทำความผิด รวมทั้งสอดคล้อง
 กับทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นตอบแทน (Retributive Theory) ด้วย โดยแก้ไขบทบัญญัติประมวลกฎหมาย
 อาญามาตรา 326 จากเดิมที่บัญญัติว่า “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสีย
 ชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดอาญามันประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี
 หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

แก้ไขโดยบัญญัติประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326 ในส่วนของอัตราโทษใหม่ดังนี้

“มาตรา 326 ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น
 หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดอาญามันประมาท ต้องระวางโทษปรับ”

และแก้ไขบทบัญญัติประมวลกฎหมายอาญามาตรา 328 จากเดิมที่บัญญัติว่า “ถ้าความผิดอาญามัน
 ประมาทได้กระทำโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้
 ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจาย

เสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท”

แก้ไขโดยบัญญัติประมวลกฎหมายอาญามาตรา 328 ในส่วนของอัตราโทษใหม่ดังนี้

“มาตรา 328 ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำการโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำได้ระวางโทษปรับ”

โดยในส่วนของจำนวนค่าปรับนั้นจะไม่กำหนดอัตราค่าปรับไว้เป็นการเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดจำนวนค่าปรับได้อย่างเต็มที่ เพื่อส่งเสริมให้โทษปรับมีประสิทธิภาพสามารถสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจต่อผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน ได้อย่างแท้จริงและเป็นการข่มขวัญและยับยั้งการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทไปในตัว

3. ปัญหาการเยียวยาทางอาญาของความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาท ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ กรณีการแก้ปัญหามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 332 (2) ยังไม่ทันสมัยเนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบัน การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทอาจกระทำได้ในหลายแหล่งนอกเหนือไปจากหนังสือพิมพ์ที่เป็นสิ่งพิมพ์ แต่ศาลไม่มีอำนาจสั่งให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาในแหล่งอื่นได้นอกจากหนังสือพิมพ์ และมาตรา 332 (2) ศาลไม่มีอำนาจสั่งให้จำเลยโฆษณาคำขอขมาหรือคำขอโทษได้ ทั้งบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญามาตรา 332 (2) ยังไม่เป็นไปตามหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในมาตรา 77 ที่ให้รัฐปรับปรุงกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์อีกด้วย ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะว่า เพื่อให้การเยียวยาทางอาญาของความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาท ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 332 (2) ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพการณ์ และสามารถเยียวยาผู้เสียหายได้อย่างแท้จริง ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 332 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

จากเดิมที่บัญญัติว่า

“มาตรา 332 ในคดีหมิ่นประมาทซึ่งมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดศาลอาจสั่ง

(1)

(2) ให้โฆษณาคำพิพากษาทั้งหมด หรือแต่บางส่วนในหนังสือพิมพ์หนึ่งฉบับหรือหลายฉบับ ครั้งเดียวหรือหลายครั้ง โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา”

โดยบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญามาตรา 332 (2) และเพิ่มเติมอนุมาตรา (3) ใหม่ดังนี้

“มาตรา 332 ในคดีหมิ่นประมาทซึ่งมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดศาลอาจสั่ง

(1)

(2) ให้โฆษณาหรือเผยแพร่คำพิพากษาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในหนังสือพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่ออื่นใด ตามที่ศาลเห็นสมควร โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณาหรือเผยแพร่

(3) ให้ดำเนินการอื่นตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดนั้น”

เอกสารอ้างอิง

ธานินทร์ กรัยวิเชียร. การใช้การตีความกฎหมาย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2552.

คณิต ณ นคร. “คุณธรรมทางกฎหมายกับการใช้กฎหมายอาญา,” วารสารอัยการ, ปีที่1, ฉ.1 (2521) หน้า 57.

ทงศักดิ์ ดุลยกาญจน์. หมิ่นประมาทและดูหมิ่น. กรุงเทพมหานคร: จีรรัชการพิมพ์, 2541.

อังกริยา ชูตินันทน. อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2563.